ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΛΟΙΜΩΞΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΟ ΚΟΡΩΝΟΪΟ COVID-19

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΚΤΕΘΕΙ ΣΤΟΝ ΙΟ SARS-CoV-2

5 Μαρτίου 2020

COVID-19

Η τρέχουσα επιδημία COVID-19 προκαλείται από τον κορωνοϊό SARS-CoV-2, που ανήκει στην οικογένεια των κορωνοϊών (*coronoviridae)*, μία μεγάλη οικογένεια RNA ιών. Οι κορωνοϊοί μεταδίδονται κυρίως μέσω μεγάλων αναπνευστικών σταγονιδίων και επαφής, αλλά ενδεχομένως να υπάρχουν και άλλοι τρόποι μετάδοσης.

Ο χρόνος επιβίωσης και οι συνθήκες που επηρεάζουν την επιβίωση του SARS-CoV-2 στο περιβάλλον παραμένουν αυτή τη στιγμή άγνωστες. Σύμφωνα όμως με μελέτες που εκτιμούν την σταθερότητα άλλων κορωνοϊών, εκτιμάται ότι ο SARS-CoV-2 μπορεί να επιβιώσει αρκετές ημέρες στο περιβάλλον πάνω σε διαφορετικές επιφάνειες. Ενδεικτικά, η επιβίωση του ιού SARS-CoV στο περιβάλλον εκτιμάται ότι είναι μερικές ημέρες, ενώ αυτή του ιού MERS-CoV είναι μεγαλύτερη από 48 ώρες, σε μέση θερμοκρασία δωματίου (20°C), πάνω σε διαφορετικές επιφάνειες. Ο επαρκής καθαρισμός και η απολύμανση του περιβάλλοντος θεωρούνται απαραίτητα για τον περιορισμό της διασποράς του ιού.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΤΗΣ ΛΟΙΜΩΞΗΣ COVID-19

Τα περιβαλλοντικά μέτρα ελέγχου της διασποράς του ιού περιλαμβάνουν:

- το συστηματικό καθαρισμό των επιφανειών, υφασμάτων (κλινοσκεπάσματα, πετσέτες, ρουχισμός) και αντικειμένων που χρησιμοποιούνται,
- την ελαχιστοποίηση της κοινής χρήσης αντικειμένων με τον ασθενή,
- τον επαρκή αερισμό χώρων.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΜΗ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΛΟΙΜΩΔΗ ΝΟΣΗΜΑΤΑ
ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Τηλ. 2105212054 www.eody.gov.gr

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ ΧΩΡΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΚΤΕΘΕΙ ΣΤΟΝ SARS-CoV-2

Ο συστηματικός και σωστός καθαρισμός με τη συνήθη διαδικασία (χρήση απορρυπαντικού παράγοντα, νερό και μηχανική τριβή) και η απολύμανση των επιφανειών και αντικειμένων στους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, περιλαμβανομένων των χώρων ιατρικής φροντίδας όπου εκτελούνται διαδικασίες παραγωγής αερολυμάτων, είναι κρίσιμης σημασίας .

Καθώς δεν υπάρχουν δεδομένα για την αποτελεσματικότητα των συνήθως χρησιμοποιούμενων αντιμικροβιακών παραγόντων κατά του συγκεκριμένου ιού SARS-CoV-2, συστήνεται η χρήση προϊόντων με ελεγμένη αποτελεσματικότητα κατά των κορωνοϊών (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Αντιμικροβιακοί παράγοντες με αποτελεσματικότητα κατά διαφόρων κορωνοϊών

Αντιμικροβιακός παράγοντας	Συγκέντρωση	Ελεγμένος κορωνοϊός
Αιθανόλη	70%	HCoV-229E, MHV-2, MHV-N, CCV, TGEV
Υποχλωριώδες νάτριο	0.1-0.5% 0.05-0.1%	HCoV-229E SARS-CoV
Ιωδιούχος ποβιδόνη	10% (1%)	HCoV-229E
Γλουταραλδεϋδη	2%	HCoV-229E
Ισοπροπανόλη	50%	MHV-2, MHV-N, CCV
Χλωριούχο βενζαλκόλιο	0.05%	MHV-2, MHV-N, CCV
Χλωριώδες νάτριο	0.23%	MHV-2, MHV-N, CCV
Φορμαλδεϋδη	0.7%	MHV-2, MHV-N, CCV

Συγκεκριμένα προτείνεται η χρήση 0.5% υποχλωριώδους νατρίου (αραίωση 1:10 αν χρησιμοποιείται οικιακή χλωρίνη αρχικής συγκέντρωσης 5% ή ισοδύναμο 5000 ppm αν χρησιμοποιούνται ταμπλέτες) μετά από τον καθαρισμό με ουδέτερο απορρυπαντικό. Για επιφάνειες που είναι πιθανόν να καταστραφούν από τη χρήση υποχλωριώδους νατρίου, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αιθανόλη συγκέντρωση 70% κατόπιν καθαρισμού με ουδέτερο απορρυπαντικό, λαμβάνοντας όμως πάντα υπόψη τις οδηγίες του κατασκευαστή για τη συμβατότητα του υλικού με τον αντιμικροβιακό παράγοντα που θα χρησιμοποιηθεί.

Σε περίπτωση που ο εξοπλισμός καθαριότητας (σφουγγαρίστρα, υφάσματα καθαρισμού) δεν είναι μίας χρήσης, πρέπει να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται μετά από κάθε χρήση. Ο απορριπτόμενος εξοπλισμός καθαριότητας πρέπει να διαχειρίζεται σαν μολυσματικό απόβλητο.

Στην περίπτωση ύποπτων ή επιβεβαιωμένων κρουσμάτων COVID-19, πρέπει να ακολουθούνται οι συνήθεις διαδικασίες απολύμανσης ή/και απόρριψης του εξοπλισμού ατομικής προστασίας, του ιατρικού εξοπλισμού, των σκευών σίτισης, των χρησιμοποιημένων κλινοσκεπασμάτων και πετσετών, του χρησιμοποιημένου ρουχισμού (ασθενών και ιατρονοσηλευτικού προσωπικού) και των μολυσματικών απορριμμάτων.

Ιατρικός εξοπλισμός

Συστήνεται η χρήση αποκλειστικού εξοπλισμού για τη φροντίδα ασθενών με λοίμωξη COVID-19.

Σε περίπτωση που ο χρησιμοποιούμενος ιατρικός εξοπλισμός δεν είναι μίας χρήσης και δε χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την φροντίδα συγκεκριμένων ασθενών, θα πρέπει να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται μετά από κάθε χρήση σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή και την πολιτική της υγειονομικής μονάδας.

Προσωπικό καθαριότητας και εξοπλισμός ατομικής προστασίας

Ο καθαρισμός και η απολύμανση πρέπει να διενεργούνται από εξειδικευμένο προσωπικό, εκπαιδευμένο στη χρήση εξοπλισμού ατομικής προστασίας και συγκεκριμένα στη σωστή επιλογή, εφαρμογή, χρήση και απόρριψή του.

Για τον καλύτερο έλεγχο της διασποράς του ιού, η είσοδος στους θαλάμους νοσηλείας των ασθενών με λοίμωξη COVID-19 πρέπει να γίνεται μόνο από το απαραίτητο προσωπικό. Το προσωπικό καθαριότητας πρέπει να φοράει κατάλληλο εξοπλισμό ατομικής προστασίας κατά την παραμονή του στο δωμάτιο. Ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας πρέπει να απορρίπτεται αμέσως μετά την έξοδο από το θάλαμο του ασθενούς, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, και να ακολουθείται από εφαρμογή των συνήθων πρακτικών υγιεινής των χεριών.

Ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας περιλαμβάνει:

- Μάσκες υψηλής αναπνευστικής προστασίας FFP2 ή FFP3
- Προστατευτικά γυαλιά
- Προστατευτική ρόμπα, αδιάβροχη, με μακριά μανίκια, μίας χρήσης
- Γάντια μίας χρήσης

Μετά την έξοδο του ασθενή από το νοσοκομείο, οι υπηρεσίες καθαριότητας της υγειονομικής μονάδας θα πρέπει να κάνουν καθολικό καθαρισμό του θαλάμου νοσηλείας. Πρώτα θα πρέπει να αεριστεί επαρκώς ο χώρος. Καθότι δεν γνωρίζουμε ακόμα για πόσο χρόνο ο SARS-CoV-2 παραμένει μολυσματικός στον αέρα, συστήνεται η είσοδος στον θάλαμο χωρίς προστατευτικές μάσκες να γίνεται μόνο εφόσον περάσει τόσος χρόνος όσος συστήνεται για αερομεταδιδόμενα παθογόνα (π.χ. ιλαρά, φυματίωση). Κατά τη διάρκεια του καθολικού καθαρισμού, το προσωπικό των υπηρεσιών καθαριότητας θα πρέπει να φοράει προστατευτική ρόμπα, γάντια και γυαλιά. Ο καθαρισμός και η απολύμανση πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τις παραπάνω οδηγίες.

Κλινοσκεπάσματα, πετσέτες και ρουχισμός

Τα χρησιμοποιημένα κλινοσκεπάσματα, οι πετσέτες και ο ρουχισμός πρέπει να μπαίνουν σε σακούλα σύμφωνα με τις διαδικασίες για μολυσματικό ιματισμό. Δεν πρέπει να μεταφέρονται εκτός σακούλας στην πτέρυγα ή σε άλλους κλινικούς χώρους. Πρέπει να πλένονται/απολυμαίνονται σύμφωνα με τις συνήθεις πρακτικές της υγειονομικής μονάδας για μολυσματικά υφάσματα.

Απόβλητα

Όλα τα απόβλητα από τους χώρους όπου έχουν λάβει φροντίδα ασθενείς με λοίμωξη COVID-19 πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μολυσματικά νοσοκομειακά απόβλητα κατηγορίας Β (UN3291) και να διαχειρίζονται σύμφωνα με τις πολιτικές της υγειονομικής μονάδας και της εθνικής νομοθεσίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kampf G et al., Persistence of coronaviruses on inanimate surfaces and their inactivation with biocidal agents, Journal of Hospital Infection. Available from: https://doi.org/10.1016/j.jhin.2020.01.022

COVID-19: infection prevention and control guidance, Updated 19 February 2020, Public Health England. Available from: file:///Users/user/Documents/%CE%A0%CE%95%CE%A1%CE%99%CE%92%CE%91%CE%9B%CE%9B%CE%9F%CE%9D%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97%20%CE%A5%CE%93%CE%95%CE%99%CE%91/COVID-19_%20infection%20prevention%20and%20control%20guidance%20-%20GOV.UK.html

Impement Environmental Infection Control, Interim Infection Prevention and Control Recommendations for Patients with Confirmed Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) or Persons Under Investigation for COVID-19 in Healthcare Settings, Updated February 21, 2020, Centers for Disease Control and Prevention. Available from: https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/infection-control/control-recommendations.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fhcp%2Finfection-control.html

Healthcare Infection Prevention and Control FAQs for COVID-19, paragraphs 7 and 8, Centers for Disease Control and Prevention. Available from: https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/infection-control/infection-prevention-control-faq.html

Guidelines for Environmental Infection Control in Health-Care Facilities, Recommendations of CDC and the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee (HICPAC), 2003, updated July 2019, U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Available from: https://www.cdc.gov/infectioncontrol/guidelines/environmental/index.html

European Centre for Disease Prevention and Control. Interim guidance for environmental cleaning in non-healthcare facilities exposed to SARS-CoV-2. ECDC: Stockholm; 2020. Available from: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/interim-guidance-environmental-cleaning-non-healthcare-facilities-exposed-2019

European Centre for Disease Prevention and Control. Infection prevention and control for the care of patientswith 2019-nCoV in healthcare settings. ECDC: Stockholm; 2020. Available from:
https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/infection-prevention-and-control-care-patients-2019-ncov-healthcare-settings

European Centre for Disease Prevention and Control. . Guidelines for the use of non-pharmaceutical measures to delay and mitigate the impact of 2019-nCoV. ECDC: Stockholm; 2020. Available from:
https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidelines-use-non-pharmaceutical-measures-delay-and-mitigate-impact-2019-ncov